

Bijlage 5

Aanvullend ecologisch onderzoek

**Actualisatie Flora en fauna
onderzoek Julianadorp Oost**

Gemeente Den Helder

Opdrachtgever:	Gemeente Den Helder
Rapportnummer:	11.550_R_001.01
Datum vrijgave:	Oktober 2011
Vrijgave:	Ing. G. Kalkman
Goedkeuring:	Ing. H.M. Visser

INHOUDSOPGAVE	BLZ
1 SAMENVATTING	3
2 AANLEIDING, ACHTERGROND EN DOEL VAN DIT RAPPORT	4
2.1 Aanleiding en achtergrond	4
3 DOEL.....	5
3.1.1 <i>Uitgangspunten</i>	5
4 PLANGEBIED EN GEBIEDSKENMERKEN	6
4.1 Plangebied	6
4.2 Relevante wet- en regelgeving	6
4.2.1 <i>Gebiedsbescherming</i>	7
4.2.2 <i>Soortbescherming</i>	7
4.3 Voorgenomen activiteit	8
4.4 Verantwoordelijke partij.....	9
5 NATUURWAARDEN INVENTARISATIE	10
5.1 Onderzoeksmethode	10
5.2 Resultaten flora	11
5.3 Resultaten Fauna	11
6 CONCLUSIES, AANBEVELINGEN EN ONTHEFFINGSPROCEDURE.....	14
Colofon.....	17

Bijlagen

1. Implicaties Habitat- en Vogelrichtlijn en de Flora- en faunawet
2. Curriculum Vitae van de veldmedewerker
3. Aangetroffen soorteninformatie en beschermingsmaatregelen

1

Samenvatting

In opdracht van Gemeente Den Helder heeft ProCensus op het de beoogde uitbreidingslocatie Julianadorp Oost, ter actualisatie een verkennend onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd.

Op 28 september heeft een veldbezoek aan bovengenoemde locatie plaatsgevonden. Op de locatie is gekeken naar aanwezigheid of mogelijk voorkomen van beschermde flora en fauna.

Dit rapport heeft de navolgende zaken in kaart gebracht:

- 1 Zijn er beschermde dieren en plantensoorten momenteel in het plangebied aanwezig of te verwachten?
- 2 Zo ja, leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de Flora- en faunawet?
- 3 Kan het plan of kunnen de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke strijdige handelingen niet gepleegd worden en eventuele negatieve effecten op de natuurwaarden zoveel mogelijk worden beperkt?

Het doorlopen van het stappenschema in het kader van de Flora- en faunawet (zie bijlage 1) leidt tot de volgende conclusies:

1. Ja. Er zijn momenteel wel beschermde plant- en diersoorten in het gebied aanwezig (en te verwachten).
 - Op en langs het onderzoekstracé zijn een aantal broedvogels, waaronder riet- water-, en weldevogels, aangetroffen en te verwachten.
 - De kleine modderkruiper is aangetroffen, de gemeente dient te handelen zoals vermeld is in de aangenomen gedragscode is aangeven.
 - Nader onderzoek naar het terreingebruik van vleermuizen (m.n. rondom de ijsbaan) is noodzakelijk. Het voorkomen is aannemelijk.
 - Nader onderzoek naar het voorkomen van de rugstreppad is in het voorjaar noodzakelijk, het voorkomen van de soort is aannemelijk.
 - Nader onderzoek naar het voorkomen van de rietorchis is in het voorjaar noodzakelijk, het voorkomen van de soort is aannemelijk.
2. Nee. De uitvoering van geplande werkzaamheden leidt niet tot handelingen die strijdig zijn met de Flora- en faunawet, mits ze worden uitgevoerd zoals aanbevolen bij punt 3.
3. Ja. Door middel van een goede planning en door het nemen van mitigerende (of compenserende) maatregelen, zoals in hoofdstuk 6 is aanbevolen, kunnen de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden, zodat de verstoring van (beschermde) flora en fauna geminimaliseerd wordt. Echter kunnen veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies. Mogelijk kunnen gedurende het planproces of tijdens de uitvoering zich nieuwe soorten gaan vestigen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de initiatiefnemer.

Gezien de aangetroffen soorten, ligging van het plangebied en planning van woningbouw is het aan te bevelen een aanvraag Tijdelijke Natuur voor dit terrein te overwegen, afhankelijk van de planning voor bouw- en woonrijp maken.

2 Aanleiding, achtergrond en doel van dit rapport

2.1 Aanleiding en achtergrond

Gemeente Den Helder heeft in november 2010 het stedenbouwkundig plan voor Julianadorp Oost vastgesteld. Hierin wordt het mogelijk gemaakt om binnen het plangebied te Julianadorp Oost ongeveer 613 wooneenheden te realiseren. Volgend op het stedenbouwkundig plan is het ontwerp bestemmingsplan voor het gebied opgesteld. Als onderdeel van de voorbereidende werkzaamheden van een bestemmingsplan is inzicht vereist in de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten en de effecten van de ingrepen op deze soorten. In 2006 heeft Koeman en Bijkerk bv in 2006, voor het plangebied Julianadorp Oost, een ecologisch veldonderzoek uitgevoerd.

Inwoners uit Julianadorp hebben op 17 augustus 2011 (stuknummer AL11.08772) een zienswijze ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan. Een van de bezwaren is dat het flora en faunaonderzoek niet meer actueel is en er onvoldoende inzicht is in de verstoringsfactoren.

In dit rapport zijn de waarnemingen uit het aanvullend onderzoek vermeld en wordt bepaald of de voorgenomen inrichting en werkzaamheden een effect (kunnen) hebben op het voorkomen van deze (strikt) beschermde soorten.

ProCensus heeft in opdracht van gemeente Den Helder het plangebied onderzocht op (de mogelijkheid tot) het voorkomen van beschermde flora en fauna. ProCensus heeft de rapportage opgesteld op basis van de beschikbare informatie en aanvullend veldonderzoek. Bij de toetsing aan de Flora- en faunawet is het afwegingskader gehanteerd zoals is beschreven door het voormalige Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) nu Ministerie van EL&I. Voor een toelichting, zie bijlage 1.

3 Doel

Het doel van dit rapport is antwoord te geven op de centrale vraag:

Wordt bij de geplande werkzaamheden voldoende rekening gehouden met de belangen (zoals vermeld in de Flora- en faunawet) van mogelijk aanwezige beschermde dier- en plantensoorten. En wel in die mate, dat geen wettelijke verbodsbepalingen overtreden worden.

Deze centrale vraag wordt beantwoord door antwoord te geven op de volgende deelvragen:

- Zijn er binnen het plangebied beschermde dier- en plantensoorten aangetroffen en/of zijn deze te verwachten?
- Zijn er door de planuitvoering negatieve effecten op de mogelijk aanwezige beschermde soorten te verwachten?
- Zijn er voorstellen te doen die eventuele negatieve effecten op de natuurwaarden zoveel mogelijk beperken?

Met het doorlopen van het afwegingskader van de Flora- en faunawet kunnen de bovengestelde vragen beantwoord worden.

3.1.1

Uitgangspunten

Voor deze quickscan is de informatie vanuit onderstaande documenten als uitgangsmateriaal gehanteerd:

- Offerteaanvraag + bijlagen
- Beoordeling van de fysieke maatregelen
- Het rapport van Koeman en Bijkerk, 2006
- Veldonderzoeken 28 september 2011

4 Plangebied en gebiedskenmerken

4.1 Plangebied

Het onderzoekstracé is gelegen ten oosten van Julianadorp, tussen de oude dorpskern en de nieuwe ringweg (zuiderhaaks). Het terrein is geheel in eigendom van de gemeente Den Helder. Het plangebied bestaat uit een deels nog agrarisch gebied en deels een braakliggend terrein. In het gebied is verder een ijsbaan met bomensingel aanwezig. Nabij de ijsbaan is reeds een deel van de nieuwbouw gerealiseerd.

Het braakliggende terrein bestaat uit een gronddepot ten behoeve van de voorgenomen nieuwbouw en is gesitueerd aan de oostelijke helft van het plangebied. Het terrein tussen het gronddepot en de dorpsrand van Julianadorp is nog in agrarisch gebruik en bestaat hoofdzakelijk uit grasland begraasd door paarden. De verschillende percelen worden van elkaar gescheiden door veelal smalle ondiepe sloten. Een klein deel van het plangebied is buiten de ringweg (zuiderhaaks) gelegen en bestaat eveneens uit een graslandperceel omringd door sloten.

Afbeelding 3.1 Ligging plangebied (rood omlijnd)

4.2 Relevante wet- en regelgeving

De regelgeving gericht op natuurbescherming is onder te verdelen in gebiedsbescherming en soortbescherming. Er is regelgeving op Internationaal, Europees, nationaal en regionaal niveau. Hieronder wordt de meest relevante wet- en regelgeving voor het plangebied genoemd.

4.2.1

Gebiedsbescherming

In het kader van de Europese richtlijnen zijn in Nederland Speciale Beschermingszones (SBZ) aangewezen die een hoge wettelijke bescherming kennen (zie www.minlnv.nl/natura2000). De Vogelrichtlijn is gericht op het beschermen van de in het wild levende vogelsoorten en op de instandhouding van de habitat die het leefmilieu voor deze soorten vormen. De Habitatrichtlijn is gericht op het in stand houden van natuurlijke en halfnatuurlijke habitat en de bescherming van wilde flora en fauna, anders dan vogels. Daarnaast kan er sprake zijn van een natuurreserveaat in het kader van de provinciale Ecologische Hoofdstructuur dan wel van 'overlig' natuurgebied, beschermd via de Natuurbeschermingswet of in het Bestemmingsplan van de gemeente.

In de Natuurbeschermingswet is een algemene zorgplicht opgenomen. Deze houdt in dat iedereen verplicht is schade aan de waarden van Natura 2000 gebieden te voorkomen. Dat betekent dat mogelijke schade actief voorkomen, beperkt of verzacht moet worden. Voor onvermijdelijke schade is men vervolgens verplicht een vergunning aan te vragen. Door middel van een toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 kan worden bepaald of schade kan optreden bij het uitvoeren van de voorgenomen plannen.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000 gebied. De afstand tussen de Natura 2000 gebieden Duinen Den Helder en Callantsoog, de Noordzeekustzone of de Waddenzee is dermate groot dat de voorgenomen activiteiten geen effect hebben op de instandhouding van deze gebieden.

4.2.2

Soortbescherming

Naast de gebiedsbescherming is de soortbescherming van belang. De bescherming van soorten die uitgaat van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, is volledig geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. Op grond van de Flora- en faunawet gelden algemene verboden tot het verwijderen van groeiplaatsen van beschermde plantensoorten en het beschadigen of verstoren van voortplanting-, vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. Voor activiteiten, zoals woningbouw, die een bedreiging kunnen vormen voor deze zwaarder beschermde soorten, dient ontheffing te worden aangevraagd indien deze voorkomen.

Samengevat kan worden gesteld dat er in de Flora- en faunawet ten aanzien van de soortbescherming een aantal categorieën zijn te onderscheiden.

- *Tabel 1 voor algemene soorten* waarvoor een algemene vrijstellingsregeling geldt (sinds 1 januari 2005) (artikel 16 Flora- en faunawet). Het gaat dan om de algemene zoogdieren, amfibieën, e.d. Genoemd kunnen worden mol, veldmuis, aardmuis, groene kikker, gewone pad, bruine kikker, zwanenbloem e.d.
- *Tabel 2 soorten* (lichte toetsing) van soorten waarvoor wel een ontheffing in het kader van artikel 16 moet worden aangevraagd, maar waarbij aan minder zware criteria wordt getoetst.
- *Tabel 3 soorten* (zware toetsing) van Bijlage IV-soorten uit de Habitatrichtlijn, aangevuld met de bedreigde en ernstig bedreigde soorten uit de Rode Lijst (én vermeld in de Flora- en faunawet). Voor deze categorie blijft artikel 75 van de Flora- en faunawet ongewijzigd van kracht.
- Vogels algemeen.
- Vogels met een vaste verblijfplaats.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Dit dient plaats te vinden op grond van het afwegingskader zoals geschetst in de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft onverminderd gelden. Indien men in het bezit is van een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode hoeft ook voor de soorten die onder het minder zware beschermingsregime (tabel 2) vallen geen ontheffing aangevraagd te worden.

Met de komst van de 'Flora- en faunawet' sinds april 2002 zijn veel planten en dieren beschermd en is het beschermingsregime strenger geworden. Beschermd dieren mogen niet gedood, gevangen of verontrust worden en planten mogen niet geplukt, uitgestoken of verzameld worden. Deze Flora- en faunawet is in augustus 2009 aangepast. Nieuw in de wet is dat de toetsingscriteria bij ruimtelijke ingrepen is aangepast. Ook is de lijst van vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door zijn beschermd in 2009 aangepast.

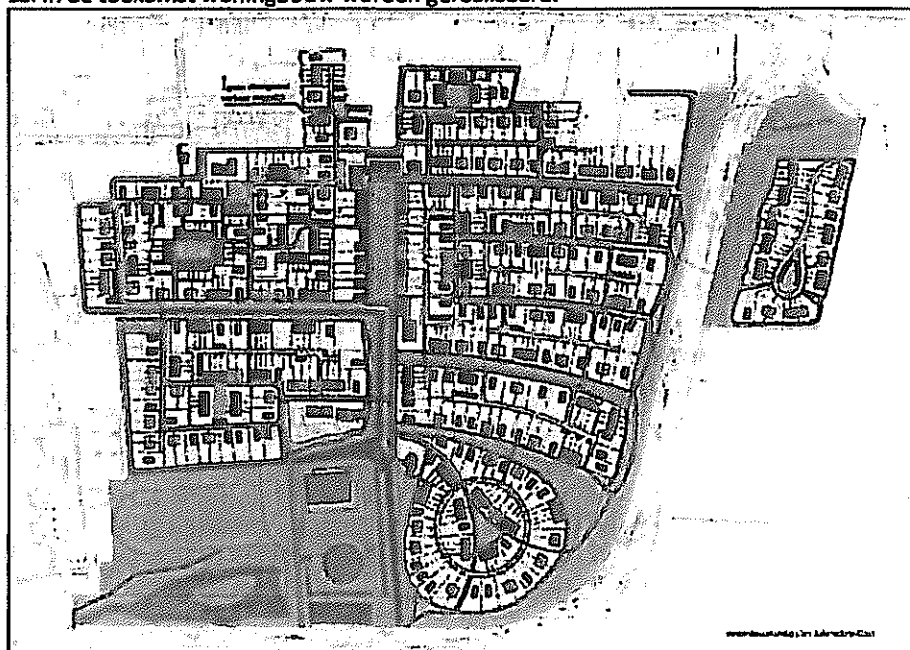
Zorgplicht

Een belangrijke bepaling is de zorgplicht in artikel 2, die stelt "dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken".

4.3

Voorgenomen activiteit

Het plangebied bestaat uit de beoogde uitbreidingslocatie van Julianadorp Oost. Op het terrein zal in de toekomst woningbouw worden gerealiseerd.

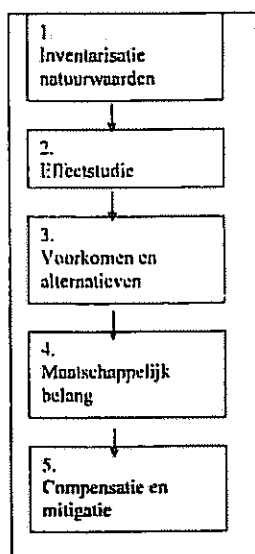
Abbeelding 3.2 *Voorgenomen ontwikkeling*

4.4 Verantwoordelijke partij

De verantwoordelijke partij voor de uitvoering is gemeente Den Helder. Gemeente Den Helder is gemachtigd de (eventuele) ontheffingsaanvraag op de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet in te dienen.

5 Natuurwaarden inventarisatie

Welke beschermde soorten planten en dieren komen in of nabij het plangebied voor?

Informatie over het voorkomen van soorten in en rond het projectgebied is de basis voor de beoordeling van ecologische effecten van een bouwplan of andere ruimtelijk ingreep. Hieronder staat een korte beschrijving van de voorkomende flora en fauna van het plangebied en de directe omgeving.

5.1 Onderzoeksmethode

Voorafgaand aan het veldonderzoek heeft een kort literatuuronderzoek plaatsgevonden, waarbij onder andere relevante verspreidingskaarten zijn geraadpleegd. Daarnaast is het rapport van Koeman en Blijkerk (2006) geraadpleegd.

Op 28 september heeft een veldbezoek plaatsgevonden aan de hiervoor beschreven locatie.

Op 28 september 2011 heeft overdag een onderzoek plaatsgevonden aan het hierboven beschreven gebied, waarbij een goed beeld is verkregen van de aanwezige terreintypen en welke beschermde soorten daarin voor (kunnen) komen.

Het onderzoek heeft zich met name gericht op het voorkomen of mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of rondom het onderzoeksgebied.

Tevens is aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde vissoorten. De aanwezige watergangen in het plangebied zijn bemonsterd met een schepnet in verband met het mogelijk voorkomen van onder andere de beschermde kleine modderkruiper (tabel 2 Flora- en faunawet). Voor het vaststellen van beschermde vissoorten wordt gebruik gemaakt van een RAVON-schepnet. Door het schepnet tot aan de overzijde van de sloot in het water te steken en met grote snelheid naar binnen te halen, wordt de aldaar aanwezig flora en fauna opgevangen. Op de oever wordt de inhoud van het schepnet nagegaan op de aanwezigheid van in de Flora- en faunawet beschermde soorten.

Uiteraard zijn gedurende alle veldrondes ook eventuele waarnemingen van andere binnen de Flora- en faunawet beschermde soorten meegenomen met deze verslaglegging en effectenbeoordeling.

Het Curriculum Vitae van de veldmedewerker is opgenomen in bijlage 2.

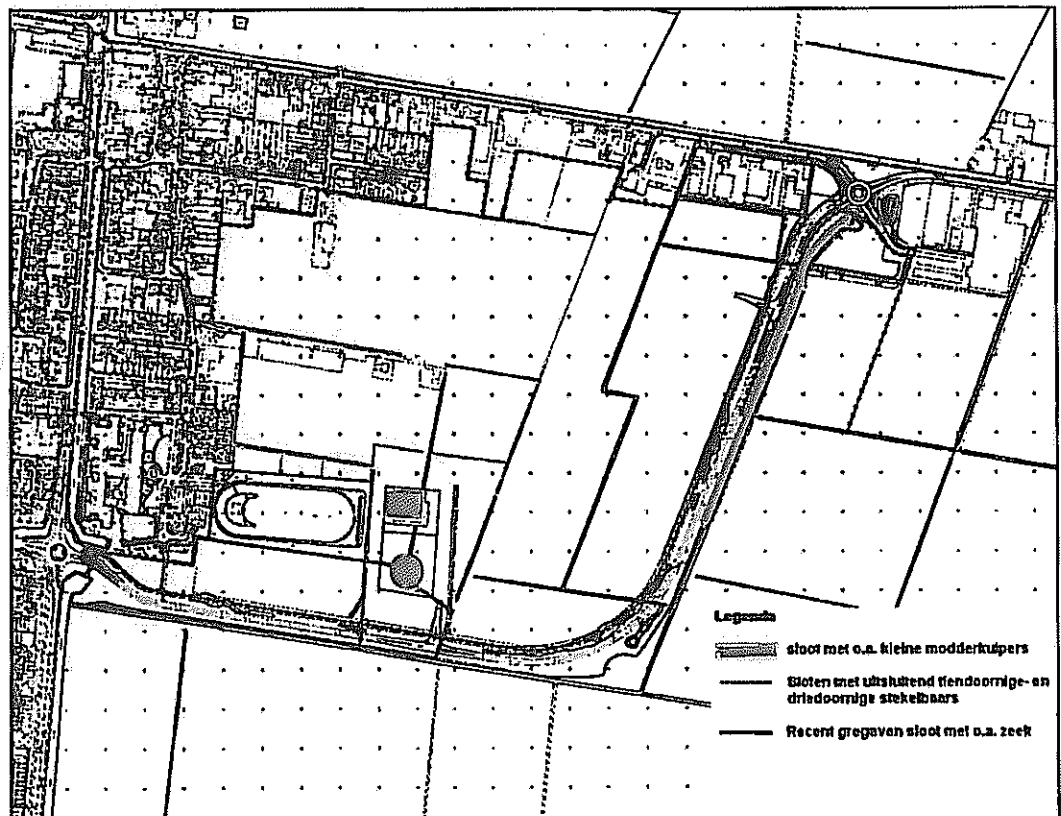
5.2 Resultaten flora

Beschermden plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden, met uitzondering van een algemeen voorkomende soort als zwanenbloem, gezien de aanwezige terreintype het huidige gebruik ook niet verwacht. Aannemelijk is het voorkomen van rietorchis, gezien het tijdstip van veldonderzoek is deze soort thans moeilijk te traceren.

5.3 Resultaten Fauna

Tijdens de veldronde zijn met uitzondering van kleine modderkruiper en de groep van vogels uitsluitend algemeen voorkomende beschermden soorten aangetroffen. De aangetroffen, algemeen voorkomende, beschermden soorten betreffen meerkikker, bruine kikker en sporen van mol.

Tijdens het vissenonderzoek zijn naast kleine modderkruiper uitsluitend de algemeen voorkomende vissoorten tiendoornige stekelbaars, driedoornige stekelbaars en zeelt aangetroffen. Als bijvangst zijn ook andere zoetwaterinsecten aangetroffen zoals libellen larven, zoetwaterslakken, bootsmannetjes en andere algemene zoetwaterkevertjes. De kleine modderkruipers zijn gevangen op de deellocatie aan de oostzijde van de rondweg (zuiderhaaks). In de sloten in het centrum van het plangebied zijn uitsluitend driedoornige- en tiendoornige stekelbaars gevangen, met uitzondering van de me recent gegraven watergang ten oosten van de reeds gerealiseerde nieuwbouw. In deze watergang is tevens zeelt gevangen. Voor een overzicht van de bemonsterde sloten en bijbehorende vangsten zie afbeelding 5.1.

Afbeelding 5.1 Bemonsterde watergangen

Voor de soortgroep vleermuizen is het plangebied voor een aantal soorten geschikt als foerageergebied. Met name de omgeving van de ijsbaan (boomsingel in combinatie met open ruimtes) is voor vleermuizen een geschikt foerageergebied. Aangezien de ijsbaan in zijn huidige vorm gehandhaafd blijft binnen de gebiedsplannen, wordt verwacht dat de voornemens nauwelijks een negatief effecten zullen hebben op het voorkomen van vleermuizen. Echter vormt ook de noordzijde van de ijsbaan ook een luwe hoek (bij een doorgaans zuidwesten wind). Deze zijde wordt wel bebouwd en dit zal mogelijk een effect kunnen hebben op het functioneel leefgebied van vleermuizen. Het verdere plangebied bevat, met uitzondering van de te handhaven erven in het centrum van het plangebied, geen opgaande beplanting of lijnvormige elementen die kunnen dienen als vliegroete of foerageergebied.

Met betrekking tot vogels zijn binnen het plangebied naast algemeen voorkomende soorten zoals kauw, merel, koolmees, grote bonte specht, wilde eend, en witte kwikstaart enkele vogelsoorten aangetroffen uit de categorie "vogels met een jaarrond beschermde rust- en verblijfplaats". Het betreft waarnemingen van buizerd en sperwer. Beide zijn foeragerend waargenomen binnen de grenzen van het plangebied. De windsingel rondom de ijsbaan vormt een potentieel nestgelegenheid voor o.a. de sperwer. Ook ransuil kan hier

Vogels	
Blaauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>
Gele kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>
Graspleper	<i>Anthus pratensis</i>
Groenling	<i>Carduelis chloris</i>
Groenpoolruiter	<i>Tringa nebularia</i>
Houduif	<i>Columba palumbus</i>
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>
Kauw	<i>Corvus monedula</i>
Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>
Patrijs	<i>Pardix perdix</i>
Putter	<i>Carduelis carduelis</i>
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>
Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>
Witgatje	<i>Tringa ochropus</i>
Zilvermeeuw	<i>Larus argentatus</i>

Afbeelding 5.2 Waargenomen vogelsoorten "Toetsing Flora- en faunawet" (Koeman en Bijkerk bv, 2006)

eventueel een nestlocatie hebben. Mogelijke of potentiële nestlocaties van roofvogels of uilen zijn echter niet waargenomen in de windsingel rond de ijsbaan. Meer waarschijnlijk is dat de waargenomen roofvogels (buizerd en sperwer) een nestlocatie hebben op het terrein van Noorderhaven, ten zuiden van de planlocatie (zie afbeelding 3.1). Het plangebied is echter wel onderdeel van het leefgebied, met name de verruigde terreindelen van het gronddepot bieden momenteel een ruim voedselaanbod voor dergelijke roofvogels.

Andere vogelsoorten die zijn waargenomen in het plangebied zijn veldleeuwerik (op doortrek), wulp en nestholtes van overzwaluw. Met betrekking tot het voorgaande onderzoek (Koeman en Bijkerk bv, 2006) zijn met uitzondering van buizerd eveneens geen soorten met een jaarrond beschermde status waargenomen. Ook de waarnemingen van de heer van Vliet (Zienswijze ontwerp bestemmingsplan, Rensen Advocaten, aug. 2011) hebben met uitzondering van gierzwaluw geen betrekking op vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. De genoemde gierzwaluwen hebben, zoals genoemd in de zienswijze (Rensen Advocaten, aug. 2011), hun nestlocaties in het oude dorp aan de rand van het gebied. De (jaarrond beschermde) nestlocaties van deze soorten worden met de uitbreidingsplannen niet verstoord of vernield. Verder worden in de zienswijze, als ook in de toetsing flora- en faunawet, een aantal rode lijst soorten genoemd, zoals patrijs, kneu, boerenzwaluw, huiszwaluw, veldleeuwerik, gele kwikstaart, grutto en tureluur. Genoemde rode lijst soorten hebben echter geen bijzondere status binnen de Flora- en faunawet (jaarrond beschermd), maar hebben wel een belangrijke signaalfunctie. Op de Rode Lijsten staan, naast de bedreigde soorten,

beschermingsmaatregelen om deze soorten weer in aantal te laten toenemen. Doordat overheden en terreinbeherende organisaties bij hun beleid en beheer rekening dienen te houden met de rode lijst soorten wordt gehoopt dat van de nu bedreigde soorten er over tien jaar een aantal niet meer bedreigd zal zijn en dus van de rode lijst afgevoerd kunnen worden (wikipedia).

Verder zijn nog enkele algemeen voorkomende amfibieën aangetroffen: meerkikker en bruine kikker. Naast deze algemene soorten wordt verwacht dat ook de strikt beschermde soort rugstreeppad voorkomt op de projectlocatie. Uit de huidige verspreidingsgegevens (Creemers en van Delft, 2009) blijkt dat de aanwezigheid van rugstreeppad bekend is uit het uurhok waarbinnen de planlocatie valt. Gezien het huidige terreintypen, landbouwgrond op zandgrond en de aanwezigheid van een gronddepot en visarme waterelementen, kan worden verwacht dat rugstreeppad voorkomt op de planlocatie.

Andere strikt beschermde soorten dan hierboven genoemd zijn niet aangetroffen op de projectlocatie en worden gezien de ligging en aard van het terrein ook niet verwacht. Ultraard kan worden verwacht dat enkele algemeen voorkomende beschermde soorten zoals huisspitsmuis, veldmuis, egel, wezel, gewone pad en kleine watersalamander voorkomen binnen het onderzoeksgebied.

Aangetroffen (strikt) beschermde fauna

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Locatie	Beschermingsniveau Flora en Faunawet
Zwanenbloem	<i>Butomus umbellatus</i>	sloten	Tabel 1
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	sloten	Tabel 1
Bastaardkikker	<i>Rana esculenta</i>	sloten	Tabel 1
Mol	<i>Talpa europea</i>	plangebied	Tabel 1
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Zie kaartbeeld	Tabel 1
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zie kaartbeeld	Tabel 1
Rietorchis*	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Zie kaartbeeld	Tabel 2 (geen ontheffing benodigd bij toepassing maatregelen uit gedragscode)
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	Zie kaartbeeld	Tabel 2 (geen ontheffing benodigd bij toepassing maatregelen uit gedragscode)
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	Plangebied	Tabel 3
Vieermuizen	(diverse)	Nabij ijsbaan	Tabel 3

* Niet aangetroffen, maar wordt verwacht. Nader onderzoek is noodzakelijk

6 Conclusies, aanbevelingen en ontheffingsprocedure

De Flora- en faunawet is bedoeld om zorgzaam om te gaan met beschermde planten en dieren. Dit geldt zowel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden als ten aanzien van het ontwerp. Tevens houdt dit in dat gedurende de werkzaamheden rekening gehouden wordt met de beschermde soorten om schade aan deze soorten te voorkomen of de effecten zoveel mogelijk te beperken.

Tijdens het veldonderzoek zijn naast kleine modderkrulper en de groep van vogels, enkele algemeen voorkomende beschermde soorten aangetroffen. Verder wordt verwacht dat strikt beschermde vleermuizen en de rugstreeppad voorkomen op de projectlocatie.

Algemeen voorkomende soorten zijn niet ontheffingsplichtig mits de zorgplicht in acht wordt gehouden.

Vanuit de zorgplicht die de flora- en faunawet oplegt, moeten de negatieve gevolgen van de uitvoering van de werkzaamheden zoveel mogelijk worden verzacht (mitigerende maatregelen).

- Op en langs het onderzoekstracé zijn een aantal broedvogels, waaronder riet- water-, en weidevogels, te verwachten. Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. In de praktijk betekent dit dat storende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden. Handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn eveneens niet toegestaan. Nestlocaties van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespindief en zwarte wouw worden gezien als jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Voor de verstoring van deze verblijfplaatsen en belangrijk leef- of foerageergebied is ook buiten het broedseizoen een ontheffing noodzakelijk. Met de voorgenomen ontwikkeling van het plangebied worden echter geen jaarrond beschermde nestlocaties verstoord of verwijderd. Wel zal een deel van het leefgebied voor buizerd en sperwer ongeschikt worden gemaakt. Echter betreft het een kleine deel van het leefgebied en is door toedoen van de (tijdelijke) bouwactiviteiten de voedselsituatie voor deze soorten verbeterd. Gezien de grootte van de planlocatie en het ontbreken van de nestlocatie op of in de direct omgeving van het pangebied, kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen plannen geen effect hebben op het functionele leefgebied ten opzichte van de nestlocatie. Nader onderzoek of de aanvraag tot ontheffing voor (één van) deze soorten is dan ook niet aan de orde.
- Met betrekking tot de groep van vleermuizen wordt niet verwacht dat belangrijke vliegroutes of verblijfplaatsen worden verstoord of zullen verdwijnen. Echter kan met name de omgeving van de ijsbaan als foerageergebied dienen voor enkele vleermuissoorten. Met name het te bebouwen gebied ten noorden van de ijsbaan kan van belang zijn. Nader onderzoek naar het terreingebruik van vleermuizen (m.n. rondom de ijsbaan) is dan ook noodzakelijk. Aan de hand van dit nader onderzoek kan

1. ¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Doorgaans gaat het hierbij om de periode van 15 maart t/m 15 juli.

worden bepaald of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is.

- Voor het vergraven en/of dempen van watergangen, met name in het deelgebied aan de oostzijde van de zuiderhaaks, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk voor het verstoren en (tijdelijk) ongeschikt maken van het leefgebied van kleine modderkuiper.

Met betrekking tot amfibieën wordt verwacht dat naast de algemeen voorkomende soorten de strikt beschermde rugstreeppad voorkomt binnen het plangebied. Nader onderzoek naar het voorkomen van rugstreeppad is dan ook noodzakelijk. Met betrekking tot algemeen voorkomende beschermde amfibieën is in het kader van de zorgplicht aan te bevelen om het dempen en vergraven van watergangen plaats te laten vinden wanneer de larven zijn volgroeid (augustus) en voordat de volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap (november).

Andere strikt beschermde soorten, dan hierboven genoemd, worden niet verwacht in het plangebied. Nader onderzoek naar andere soort(groep)en is dan ook niet noodzakelijk. Echter kunnen veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies.

De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de Initiatiefnemer. Mogelijk kunnen gedurende het planproces of de werkzaamheden zich nieuwe soorten gaan vestigen. Het is tevens mogelijk dat vlak voor start of tijdens uitvoering van de werkzaamheden broedende vogels worden aangetroffen. Bij constatering van dergelijke beschermde soorten tijdens de werkzaamheden is het alsnog noodzaak om het werk stil te leggen, ontheffing aan te vragen voor deze soort of contact op te nemen met de Algemene Inspectie Dienst.

Literatuurlijst

Digitale bronnen:

- www.minlnv.nl
- www.ravon.nl
- www.vzz.nl
- www.wikipedia.nl

Literatuur:

- Bergmans, W. en Zuiderwijk A., 1986, Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun bedreiging, Stichting Uitgeverij KNNV, Hoogwoud.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W., 2009, De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse fauna 9, Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden
- Kapteyn K., 1995, Vleermulzen in het landschap, over hun ecologie, gedrag en verspreiding, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs / Provincie Noord-Holland, Haarlem
- Koeman en Bijkerk, flora en faunaonderzoek Julianadorp-oost, 2006.
- Lange R., Twisk P., Winden A. van, Diepenbeek A. van, 1994, Zoogdieren van Europa, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501, algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 26 augustus 2009, corr.046, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, Den Haag.
- Nie H.W. de, 1996, Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen, Media Publishing, Doetinchem.
- Provincie Noord-Holland, juni 2010, ontwerp-natuurbeheerplan Noord-Holland; ILG-regio Kop van Noord-Holland, Haarlem.
- Voslamber B., van Winden E., en Koffijberg K., 2004, Atlas van ganzen, zwanen en smienten in Nederland, SOVON vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Overige:

- Bureau Aandacht Natuur

Colofon

Projectgegevens

Project : Actualisatie Flora/ en faunaonderzoek uitbreiding Julianadorp Oost
Projectnummer : 11.550
Revisie : 01
Datum : September 2011

Opdrachtgever

Gemeente Den Helder
Postbus 36
1780 AA Den Helder
Dhr. T. Rademakers

ProCensus

Maelsonstraat 26
1624NP Hoorn
Ing. G. Kalkman en Ing. J.J.W.M. Buiks

Bijlagen

1. Implicaties Habitat- en Vogelrichtlijn en de Flora- en faunawet
2. Curriculum Vitae van de veldmedewerker

BIJLAGE 1 I M P L I C A T I E S V A N D E F L O R A - E N F A U N A W E T .

De Flora- en faunawet is de Nederlandse omzetting van het soortenbeschermingsregime van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De nieuwe Flora- en faunawet, die sinds 1 april 2002 in werking is getreden, kan belangrijke gevolgen hebben voor de planvoorbereiding en uitvoeren van werkzaamheden. Alle ruimtelijke ingrepen die beschermde planten en dieren verstoren of bedreigen dan wel leiden tot aantasting van hun rust- of verblijfplaatsen, zijn bij de wet verboden.

Beschermde soorten planten en dieren worden niet alleen in natuurgebieden aangetroffen, maar kunnen ook daarbuiten voorkomen. Voor het plannen van ruimtelijke ingrepen ten behoeve van de infrastructuur, zoals de realisatie van de woningbouwlocatie, dient om die reden inzicht te zijn in de mogelijke gevolgen van deze ingrepen voor beschermde soorten.

In het kader van een ruimtelijke ingreep zullen de volgende vragen beantwoord moeten worden.

- 1 Welke beschermde soorten planten en dieren komen in of nabij het plangebied voor?
- 2 Leidt uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de Flora- en faunawet?
- 3 Kunnen de geplande werkzaamheden zodanig worden aangepast dat eventuele schadelijke effecten op beschermde soorten van de hiervoor genoemde handelingen worden voorkomen of in mindere mate optreden?
- 4 Is om de geplande werkzaamheden uit te voeren een ontheffing (ex art. 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende beschermde planten en hun groeiplaats en beschermde dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?

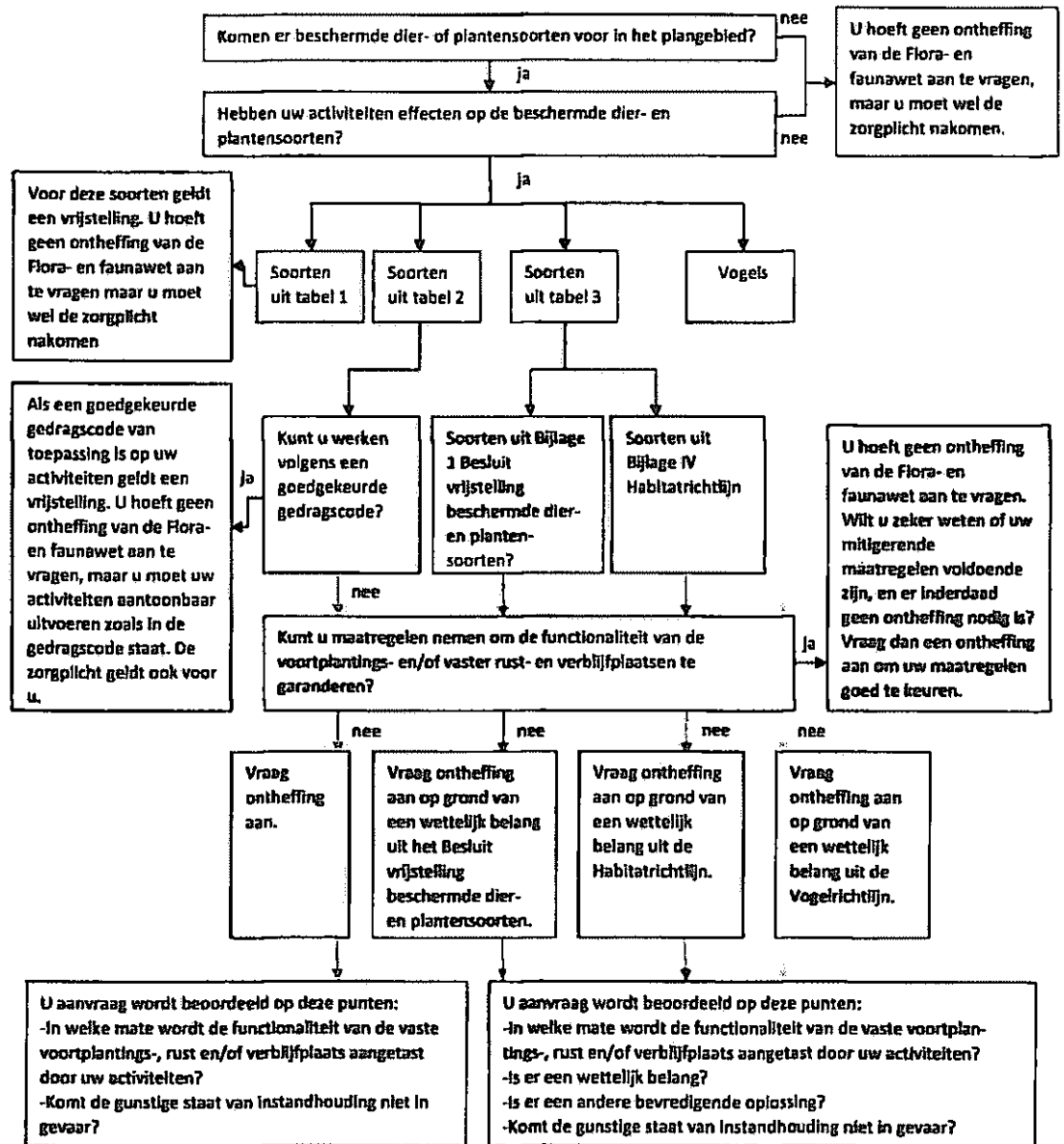
De noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet is afhankelijk van de vraag in welke mate de werkzaamheden de leefomgeving van beschermde soorten aantasten dan wel leiden tot een directe of indirecte verstoring of bedreiging van beschermde soorten.

Bij het beoordelen van effecten wordt in het kader van de Flora- en faunawet onderscheid gemaakt in vier beschermingscategorieën voor de soorten.

1. Soorten vermeld op *bijlage IV* van de Europese Habitatrichtlijn en ingevolge artikel 75, vijfde lid Flora- en faunawet, bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bedreigde soorten.
Ontheffing kan worden verleend indien er:
 - a) geen andere bevredigende oplossing bestaat;
 - b) sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang;
 - c) geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort.
2. Beschermde soorten die niet in categorie 1 vallen met uitzondering van beschermde inheemse soorten.
Ontheffing kan worden verleend indien er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort.
3. Voor de meer algemene soorten geldt een vrijstelling indien het gaat om een ruimtelijke ingreep, of om regulier beheer (officieel bestendig beheer, gebruik en onderhoud), voor deze soorten is geen ontheffing vereist.

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd. Dwingende redenen van groot openbaar belang vormen geen grond voor het verstrekken van een ontheffing. De Europese Vogelrichtlijn staat dit niet toe.

Hieronder wordt het stroomschema weergegeven die gehanteerd wordt om een ruimtelijke ingreep aan de Flora- en faunawet te toetsen.

BULAGE 2 CURRICULUM VITAE VELDMEDEWERKER

Opleidingen:

- 1997 - 2001 Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein te Velp
Studierichting: natuur- en landschapstechniek
- 1991 - 1997 Havo, R.S.G. Wieringerlant te Wieringerwerf
Vakkenpakket: wiskunde B, natuurkunde, scheikunde en biologie

Functies:

- Vanaf 10-07-2004 Adviseur ProCensus. De werkzaamheden bestaan uit flora- en faunaonderzoeken in het kader van de Flora- en faunawet, zowel verkennende onderzoeken (quick-scan) als aanvullende specifieke onderzoeken als broedvogelinventarisaties, vleermulzenonderzoeken, vissenonderzoeken. Daarnaast andere werkzaamheden op het gebied van ontwikkeling, behoud en herstel van natuur en het begeleiden en uitvoeren van compenserende en mitigerende maatregelen.
- Vanaf 3-4-2006 en 28-04-2005 t/m 20-10-2005 Inventarisatiemedewerker flora- en fauna; Eelerwoude
Het uitvoeren van onderzoek in het kader van de Flora en faunawet en het opstellen van rapportages. De flora- en faunaonderzoeken varieerden van verkennend onderzoek (quick-scan) tot gericht onderzoek de soorten. Gegevensverwerking in MapInfo (GIS)
- 01-09-2003 t/m 10-07-2004 Medewerker Recreatieschap Westfriesland; RSW/SOW
Inrichting uitbreiding het Streekbos en het invoeren van projectgegevens van het "Projectbureau Landschapsplan West-Friesland" in GIS.
- 01-07-2003 t/m 01-09-2003 Assistent beheerder Recreatiecentrum Ursemmerpias; RSW/SOW
- 10-07-2001 t/m 01-07-2003 Medewerker Projectontwikkeling bij het Projectbureau Landschapsplan West-Friesland; RSW/SOW

Vrijwilligerswerk:

- Secretaris Agrarisch Natuurvereniging De Rotgans (Wieringen)
- Weidevogelbescherming (Wieringen)
- Ganzen en Zwanen tellingen voor SOVON
- Slaaptrek tellingen van de Zwarte Stern
- Slootkant inventarisatie voor de agrarische natuurvereniging Wieringen

Activiteiten binnen de opleiding:

- Afstudeerproject voor WNF Letland: Begrazing en ecotoerisme in Lake Pape
- Stage voor de PTOF (Noord-Poolse vogelbescherming); Vogelinventarisatie en beschermingsplan ooievaarskolonie te Tykocin.
- Stage bij het Recreatieschap Westfriesland; Uitwerken van de ecologische verbindingszone Berkmeer – Kromme Leek.
- Ecosystem Based Management Course op Hiumaa, Estland; Beheers-adviezen m.b.t. het eiland Hiumaa.
- Excursie New Forest, Groot-Brittannië
- Cursus motorkettingzaag; gecertificeerd
- Vuile handen stage bij het Arboretum Hørsholm, Denemarken

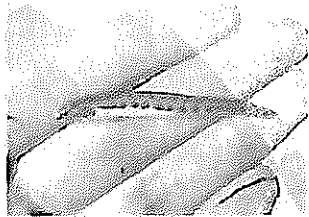
Overige Activiteiten:

- Praktijkcursus vleermuizen, 9,10 en 11 juni 2006, VZZ
- Cursus Vleermuizen en Planologie, 4 & 11 april 2006, VZZ
- Summerschool in Ecology and Biodiversity, 2003 te Bialowieza, Polen;
- Oud-lid van de Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie (JNM)
- Assisteren bij het ringen van zangvogels
- Werkzaam bij verschillende aannemers, hoveniersbedrijven en agrariërs
- Ecologisch maalbeheer gemeente Bergen en Amsterdam
- Tuinwallen project op Stroe, Wieringen
- Herinrichting en onderhoud van de dorpskooi te Hippolytushoef

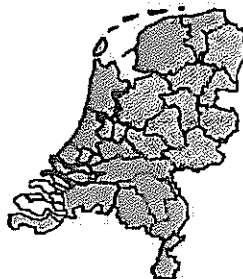
BIJLAGE 3 KLEINE MODDERKRUIPER/RIETORCHIS

Tabel 2

Kleine modderkruiper *Cobitis taenia*

Langte ca. 10 cm. Slink lichaam, zijdelings afgeplat, 6 beekdraden. Lichaam lichtgeel en grijs. Op de zijkant 1 of 2 rijen met 10 tot 20 rechthoekige vlekken.
Foto: Ewoud van der Ploeg

○ soort niet waargenomen
● soort (recent) waargenomen

2

Jan Feb Mrt Apr Mei Jun Jul Aug Sep Okt Nov Dec

Groen: Werkzaamheden mogelijk. Oranje: Werkzaamheden mogelijk; ja, mits na overleg met ecooloog en eventuele mitigerende maatregelen. Rood: Werkzaamheden mogelijk; nee, tenzij toestemming van de ecooloog en mitigerende maatregelen worden genomen.

Bestendig beheer en onderhoud (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Maaien	-
Schoneren	Zie gedragscode, aanvullend: In februari-maart of september-oktober. Boven de bodem schoneren, zodat kripwessen geen schade aan de vis toebrengen. Bak bij het schoneren niet te vol laten lopen zodat vissen tussen de spijlen kunnen ontsnappen.
Baggeren	Zie gedragscode, aanvullend: In februari-maart of september-oktober.
Begrazen	-
Snoeien/dunnen	-
Onderhoud waterkeringen	Zie gedragscode, aanvullend: In februari-maart of september-oktober.
Onderhoud verhardingen	-

Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Voorbereiding van nieuwe werken	Zie gedragscode
Verwijderen bovengrond/graafwerkzaamheden	Zie gedragscode, aanvullend: In februari-maart of september-oktober.
Sloop kunstwerken en gebouwen	-
Bouwactiviteiten	-
Afdammen/dampen/vergraven wateren	Zie gedragscode, aanvullend: In februari-maart of september-oktober.

Leefgebied
Stilstaande tot langzaam stromende wateren. Bij voorkeur sieten en kleine traag stromende beken met een zandige tot modderige bodem.

Gebruik van het leefgebied
Paal vindt op de bodem plaats. Eieren worden afgezet op zand of planten. Schuilgelegenheid wordt gezocht in de bodem, onder stenen of waterplanten. Ook voedsel wordt op de bodem gezocht.

Voornaamste voedselbronnen
Insectenlarven, kleine kreeftachtigen, organische resten.

Leefwijze door het jaar heen
Niet territoriaal. In de winter leven de dieren doorgaans in groepen. Migratie over korte afstanden: stroomafwaarts voor de voortplanting, daarna weer stroomopwaarts. Overwegend nachtactief; overdag houden ze zich schuil. Paarlijd: april-juli. Er wordt enkele keren gepaaid. Van november-februari is de activiteit beperkt (wintarnust).

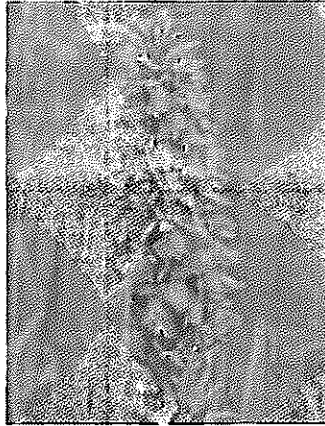
Vervolg: zie pagina 2

stowa

Vervolg		
		Kleine modderkruiper <i>Cobitis taenia</i>
	Aanbevelingen	- Aanbrengen vispassages. - Waterzuivering.
	Belang waterschapspopulaties	Groot internationaal belang
	Verspreiding binnen Nederland	Frequent, maar diffuus. In heel Nederland m.u.v. de Zeeuwse eilanden.
	Rode Lijst	-
	Beschermingsstatus	Habitatrichtlijn
Bijlage II		
FF-wet	Tabel 2	
Bronnen	Van Emmerik & de Nle. 2006; Crombaghs et al., 2000; Websites: www.mlnlnv.nedertandsesoorten.nl	

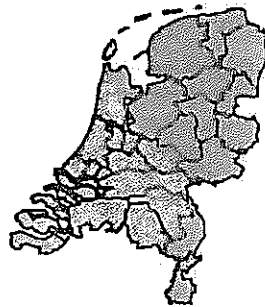
Tabel 2

Rietorchis *Dactylorhiza majalis praetermissa*

Middelhoge slanke orchidee. De smalle bladeren zijn lichtgroen en kunnen ringvormige vlekken hebben of ongevlekt zijn. Bloemblaadjes zijn roze tot paarsrood. Onderscheid met brede orchis is niet altijd mogelijk als gevolg van hybridisatie. De plant bloeit gemiddeld een maand later dan de brede orchis.

Foto: Janneke van Goethem

○ soort niet aanwezig
● soort (recent) aanwezig

2

Jan Feb Mrt Apr Mei Jun Jul Aug Sep Okt Nov Dec

Groen: Werkzaamheden mogelijk. Oranje: Werkzaamheden mogelijk: ja, mits na overleg met ecooloog en eventuele mitigerende maatregelen. Rood: Werkzaamheden mogelijk: nee, tenzij toestemming van de ecooloog en mitigerende maatregelen worden genomen.

Bestendig beheer en onderhoud (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Maaien Zie gedragscode, aanvullend: Maaien vanaf augustus. Maaisel afvoeren.

Schonen Zie gedragscode, aanvullend: Bij voorkeur schonen vanaf augustus. Geen plantmateriaal op groeiplaatsen laten liggen.

Baggeren Zie gedragscode

Begrazen Zie gedragscode, aanvullend: Zeer voorzichtig zijn met begrazing door grote grazers.

Snoeien/dunnen Zie gedragscode

Onderhoud waterkeringen Zie gedragscode, aanvullend: Groeiplaatsen ontzien of desnoods plant met ruime hoeveelheid grond uitgraven en zo snel mogelijk overzetten op een geschikte locatie, onder begeleiding van een deskundige.

Onderhoud verhardingen Zie gedragscode

Ruimtelijke ontwikkelingen & inrichting (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Voorbereiding van nieuwe werken Zie gedragscode

Verwijderen bovengrond/graafwerkzaamheden Zie gedragscode, aanvullend: Groeiplaatsen ontzien of desnoods plant met ruime hoeveelheid grond uitgraven en zo snel mogelijk overzetten op een geschikte locatie, onder begeleiding van een deskundige.

Sloop kunstwerken en gebouwen -

Booractiviteiten -

Afdammen/dempen/vergraven -

Groeiplaats Groeit op zonnige plaatsen op vochtige, niet te voedselrijke, niet of weinig bemeste, vaak kalkhoudende, humusrijke grond. Komt voor in graslanden, trilvenen en veenmoerasvelden, ook in opgespoten terreinen en in randen langs rietlanden. Toleranter ten opzichte van stikstof dan andere orchideeën, waardoor deze soort relatief algemeen is.

Leefwijze door het jaar heen Overblijvende plant (meerjarig). Bloeiperiode: juni-juli. Plant vormt zaad dat in de maanden juli-september via de wind wordt verspreid. Bovengrondse delen sterven af in de winter.

Aanbevelingen - Optimalisatie hydrologie: niet te droog, maar ook niet te nat; tegengaan verzuring, indien van toepassing: invloed kalkrijk grondwater stimuleren.

Vervolg: zie pagina 2

stowa

Vervolg

Rietorchis *Dactylorhiza majalis praetermissa*

- Maaien graslanden en (randen van) rietland om de successie te vertragen.
- Zeer voorzichtig omgaan met begrazing door grote herbivoren.

Belang Waterschapspopulaties
Verspreiding binnen Nederland

Groot internationaal belang
Nederland vormt met Engeland het zwaartepunt van de verspreiding van deze (onder)soort in de wereld. In Nederland plaatselijk vrij algemeen in het westen en midden, elders zeldzaam.

Status Rode lijst
Beschermingsstatus
Habitatrichtlijn
FF-wet
Bronnen

-
-
Tabel 2
Kreutz & Dekker, 2000. Van der Meijden, 2005. Weeda et al., 2003.
Websites: www.minlnv.nederlandsesoorten.nl;
www.soortenbank.nl